

Centrum Wsparcia Doradczego

Efektywne i skuteczne rozwijanie partnerskiej współpracy

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

Rzeczpospolita
Polska

Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej

Unia Europejska
Fundusz Spójności

FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY

ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH

Terytorializacja polityki rozwoju

**STRATEGIA, INSTYTUCJONALIZACJA
PROJEKT ZINTEGROWANY**

- W perspektywie finansowej 2021-2027 będą wykorzystywane wszystkie, wymienione w art. 28 rozporządzenia ogólnego, **instrumenty terytorialne**. tj. zintegrowane inwestycje terytorialne -ZIT, rozwój lokalny kierowany przez społeczność – RLKS oraz inne instrumenty terytorialne – IIT;
- Instrumenty terytorialne mogą być zastosowane do realizacji działań wynikających z lokalnych strategii rozwoju (dla RLKS) **i strategii terytorialnych (dla ZIT i IIT);**
- **Instrumenty terytorialne koncentrują się na rozwiązywaniu problemów, jak i wzmacnianiu potencjałów obszaru partnerstwa/obszaru funkcjonalnego - istotna jest WSPÓŁPRACA;**
- W przypadku interwencji w ramach **celu polityki spójności 5 ich wykorzystanie jest obligatoryjne**

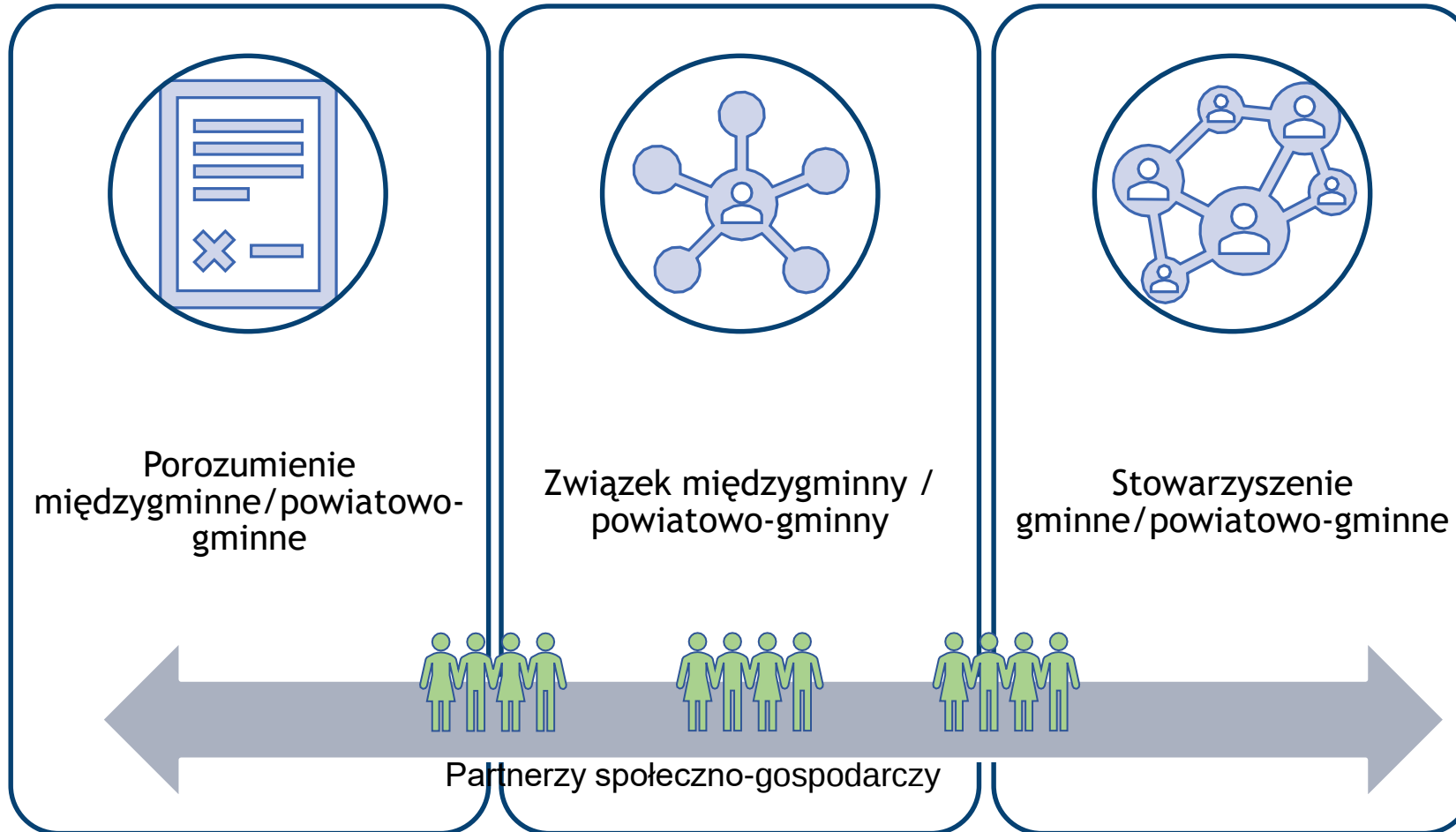
Strategia rozwoju ponadlokalnego Strategia terytorialna (ZIT/ IIT)

STRATEGIA ROZWOJU PONADLOKALNEGO	STRATEGIA TERYTORIALNA	STRATEGIA ZIT / IIT
Ustawa z dnia 08.03.1990 r. o samorządzie gminnym – art. 10 g w związku z art. 10 e w związku z Ustawą z dnia 06.12.2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju – art. 6 i art. 10a	Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24.06.2021 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu na rzecz Zarządzania Granicami i Wiz – art. 28	Ustawa z dnia 28.04.2022 r. o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2021-2027 – ZIT: art. 34; IIT: art. 36
To wspólna strategia rozwoju gmin sąsiadujących, powiązanych ze sobą funkcjonalnie w zakresie ich terytorium. Strategia rozwoju ponadlokalnego: 1) jest opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli w jej opracowywaniu uczestniczą wszystkie gminy z terytorium tego powiatu; 2) może być opracowywana z udziałem powiatu, jeżeli przynajmniej jedna gmina, która ma powiązania funkcjonalne z innymi gminami znajduje się na terytorium powiatu	Stanowi podstawę wspierania przez państwo członkowskie zintegrowanego rozwoju terytorialnego w dowolnej z następujących form: a) zintegrowanych inwestycji terytorialnych, b) rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, c) innych narzędzi terytorialnych wspierające inicjatywy opracowane przez państwo członkowskie.	Instrumenty rozwoju terytorialnego: - ZIT są realizowane w miejskich obszarach funkcjonalnych wskazanych jako obszary strategicznej interwencji w strategii rozwoju województwa, o której mowa w art. 11 ust. 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2022 poz. 547 i 583). - W ramach programu, IIT mogą być realizowane zgodnie z warunkami określonymi w umowie partnerstwa na obszarach wyznaczonych przez właściwą instytucję zarządzającą, a w przypadku działań z zakresu rewitalizacji – na obszarach wskazanych w gminnych programach rewitalizacji.

Struktura (treść) strategii rozwoju ponadlokalnego	Struktura (treść) strategii ZIT / IIT
Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	Synteza diagnozy obszaru realizacji ZIT / IIT wraz z analizą problemów, potrzeb i potencjałów rozwojowych, w tym wzajemnych powiązań gospodarczych, społecznych i środowiskowych
Cele strategiczne rozwoju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym	Cele, jakie mają być zrealizowane w ramach ZIT / IIT, ze wskazaniem wykorzystanego podejścia zintegrowanego
Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych	x
Oczekiwane rezultaty planowanych działań, w tym w wymiarze przestrzennym oraz wskaźniki ich osiągnięcia.	Oczekiwane rezultaty i wskaźniki rezultatu i produktu powiązane z realizacją właściwego programu
Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gmin. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie/gminach.	x
Obszary strategicznej interwencji (OSI) określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań. OSI kluczowe dla gminy (jeśli takie zidentyfikowano) wraz z opisem planowanych działań	x
System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	Warunki i procedury obowiązujące w realizacji ZIT (w IIT nie jest to element obligatoryjny)
Lista projektów może być przyjęta odrębną uchwałą związku ZIT / IIT – gmina, powiat, partnerstwo	Lista projektów wraz z informacją na temat sposobu ich wskazania oraz powiązania z innymi projektami.
x	Opis procesu zaangażowania partnerów społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotów reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotów działających na rzecz ochrony środowiska oraz podmiotów odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii ZIT / IIT.
Ramy finansowe i źródła finansowania	ZIT: źródła finansowania; IIT: brak obligatoryjnego wskazania źródła finansowania
Jest ono jedynie fakultatywnym elementem samej strategii; może także stanowić odrębny dokument	ZIT: Sprawozdanie z przeprowadzonych konsultacji społecznych; IIT: brak obligatoryjnego sprawozdania
Strategię sporządza się w formie tekstowej oraz graficznej zawierającej zobrazowanie treści	x

Wybrane elementy procedury	Strategia rozwoju ponadlokalnego	Strategia terytorialna (strategia ZIT / IIT)
Podjęcie uchwały ws. harmonogramu i trybu konsultacji projektu strategii	Organ stanowiący stowarzyszenia lub związku międzygminnego lub organ stanowiący JST, której powierzono opracowanie projektu strategii rozwoju ponadlokalnego	NIE
Konsultacje	Projekt strategii rozwoju ponadlokalnego oraz strategii rozwoju gminy podlega konsultacjom w szczególności z: sąsiednimi gminami i ich związkami, lokalnymi partnerami społecznymi i gospodarczymi, mieszkańcami gmin - w przypadku strategii rozwoju ponadlokalnego albo gminy - w przypadku strategii rozwoju gminy, oraz z właściwym dyrektorem regionalnego zarządu gospodarki wodnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.	Konsultacje z partnerami społeczno-gospodarczymi oraz właściwymi podmiotami reprezentującymi społeczeństwo obywatelskie, działającymi na rzecz ochrony środowiska oraz odpowiedzialnymi za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji
Uzyskanie opinii zarządu województwa dot. projektu strategii w sprawie sposobu uwzględnienia ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w województwie określonych w strategii rozwoju województwa (30 dni od dnia otrzymania projektu)	TAK	NIE
Ewaluacja ex-ante projektu strategii rozwoju (pod kątem trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji) - art. 10a ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju	TAK	NIE
Podjęcie uchwały ws. przyjęcia strategii	Strategia rozwoju ponadlokalnego jest przyjmowana przez organ stanowiący związku międzygminnego albo stowarzyszenia, w drodze uchwały. Strategia rozwoju ponadlokalnego opracowana przez porozumienie międzygminne jest przyjmowana przez właściwe rady gmin i obowiązuje od dnia jej przyjęcia przez ostatnią radę gminy. Strategia rozwoju ponadlokalnego opracowana z udziałem powiatu jest przyjmowana również przez radę powiatu i obowiązuje od dnia jej przyjęcia przez ostatnią radę gminy lub powiatu.	Przyjmowane przez radę gminy, radę powiatu albo w trybie właściwym dla utworzonej formy współpracy
Pozytywne zaopiniowanie przez właściwą instytucję zarządzającą programem w terminie 60 dni od dnia otrzymania – w zakresie możliwości finansowania strategii ZIT / IIT w ramach tego programu	TAK	TAK

FORMY WSPÓŁPRACY ZWIĄZKU ZIT LUB PARTNERSTWA IIT

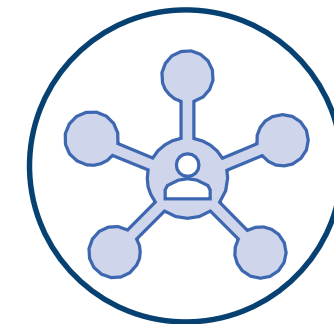

POROZUMIENIE MIĘDZYGMINNE LUB POWIATOWO-GMINNE

- ❖ **Forma „kontraktu”** pomiędzy podmiotem/podmiotami powierzającymi realizację zadania publicznego a podmiotem przejmującym realizację zadania publicznego (lider)
- ❖ **Liczba stron** – nieograniczona (co najmniej dwie)
- ❖ **Cel** - powierzenie zadań publicznych do realizacji przez jeden/wiele podmiotów innemu podmiotowi (powierzenie zadań może następować wyłącznie „w dół” lub na tym samym poziomie)
- ❖ Nie tworzy nowego podmiotu – podmiot istniejący „przejmuje” obowiązki innego podmiotu/podmiotów
- ❖ Działanie w formie porozumienia **nie wymaga powołania odrębnych organów i stworzenia odrębnych struktur organizacyjnych**
- ❖ Zawarcie wiąże się z **obligatoryjnym przekazaniem kompetencji** koniecznych do realizacji zadania przez podmiot przekazujący zadanie na podmiot przejmujący zadania
- ❖ **Stwarza możliwość przekazania kompetencji władczych** (w ramach przekazanych zadań publicznych) na podmiot przejmujący zadanie publiczne
- ❖ **Finansowanie** – podmiot przekazujący zadanie przekazuje podmiotowi przejmującemu zadanie środki na finansowanie zadania w postaci **dotacji celowej**
- ❖ **Procedura** zawiązania – stosunkowo prosta i krótka (ok. 2-3 miesiące)
- ❖ **Nadzór** – administracyjny (wojewoda), sprawy finansowe (RIO), kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych (RIO)

ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY LUB POWIATOWO- GMINNY

- ❖ Komunalny podmiot posiadający **osobowość prawną** realizujący przekazane mu przez członków związku zadania publiczne
- ❖ **Liczba członków** – nieograniczona (co najmniej dwie)
- ❖ **Cel powołania** – wspólne wykonywanie zadań publicznych
- ❖ **Dokument regulujący działanie** – statut związku
- ❖ Działanie w formie związku **wiąże się z utworzeniem/powołaniem odrębnych organów** (zgromadzenie związku, zarząd związku) **i stworzeniem odrębnych struktur organizacyjnych**
- ❖ Zawiązanie związku wiąże się z **obligatoryjnym przekazaniem kompetencji** koniecznych do realizacji zadania przez członków związku na związek
- ❖ **Może realizować kompetencje władcze** w ramach przekazanych na związek przez jego członków zadań publicznych (w tym w szczególności tworzyć prawo miejscowe i sprawować jurysdykcję administracyjną)
- ❖ Majątek powstaje z **przekazanych przez członków związku składników majątkowych, środków finansowych oraz wypracowanego zysku**
- ❖ **Procedura** zawiązania – długotrwała (ok. 8-10 miesięcy), wymagająca uzgodnienia z wojewodą treści statutu związku i rejestracji związku w rejestrze związków prowadzonym przez ministra właściwego ds. administracji publicznej
- ❖ **Nadzór** – administracyjny (wojewoda), sprawy finansowe (RIO), kontrola finansów i zamówień publicznych (RIO)

STOWARZYSZENIE GMINNE LUB POWIATOWO-GMINNE

- ❖ Gminne lub powiatowo-gminne – komunalny podmiot posiadający **osobowość prawną** realizujący zadania wskazane w statucie stowarzyszenia
- ❖ **Liczba członków** – nieograniczona (co najmniej trzy)
- ❖ **Cel powołania** – wspieranie idei samorządu terytorialnego i obrona wspólnych interesów
- ❖ **Dokument regulujący działanie stowarzyszenia** – statut stowarzyszenia
- ❖ Działanie w formie stowarzyszenia **wiąże się z utworzeniem/powołaniem odrębnych organów** (walne zebranie członków, zarząd stowarzyszenia, inne organy – np. komisja rewizyjna) i **stworzeniem odrębnych struktur organizacyjnych**
- ❖ Formuła **nie łączy się z przeniesieniem zadań publicznych na stowarzyszenie**
- ❖ **Nie może realizować kompetencji władczych** (w tym w szczególności tworzenia prawa miejscowego i sprawowania jurysdykcji administracyjnej)
- ❖ Majątek powstaje **ze składek członkowskich, darowizn, spadków, zapisów, dochodów z własnej działalności, dochodów z majątku stowarzyszenia oraz z ofiarności publicznej**
- ❖ **Procedura** zawiązania – długotrwała (ok. 6-8 miesięcy), wymagająca rejestracji stowarzyszenia przez sąd powszechny
- ❖ **Nadzór** – administracyjny (wojewoda), kontrola gospodarki finansowej i zamówień publicznych (RIO)

Projekt zintegrowany - podejście zintegrowane

Projekt zintegrowany:

(Zasady realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027)

Projekt zintegrowany to projekt, który **wpisuje się w cele** rozwoju obszaru funkcjonalnego objętego instrumentem i jest **ukierunkowany na rozwiązywanie wspólnych problemów rozwojowych** – oznacza to, że projekt ten ma **wpływ na więcej niż 1 gminę w MOF** oraz jego realizacja jest **uzasadniona zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii**.

Projekt zintegrowany powinien spełniać **przynajmniej jeden z dwóch** warunków:

- a. jest projektem partnerskim w rozumieniu art. 39 ustawy o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027;
- b. deklarowany jest wspólny efekt, rezultat lub produkt końcowy projektu, tj. wspólne wykorzystanie stworzonej w jego ramach infrastruktury w przypadku projektów „twardych”, lub objęcie wsparciem w przypadku projektów „miękkich”, mieszkańców co najmniej 2 gmin OF, co powinno znaleźć swoje uzasadnienie zarówno w części diagnostycznej, jak i kierunkowej strategii.

Podejście zintegrowane

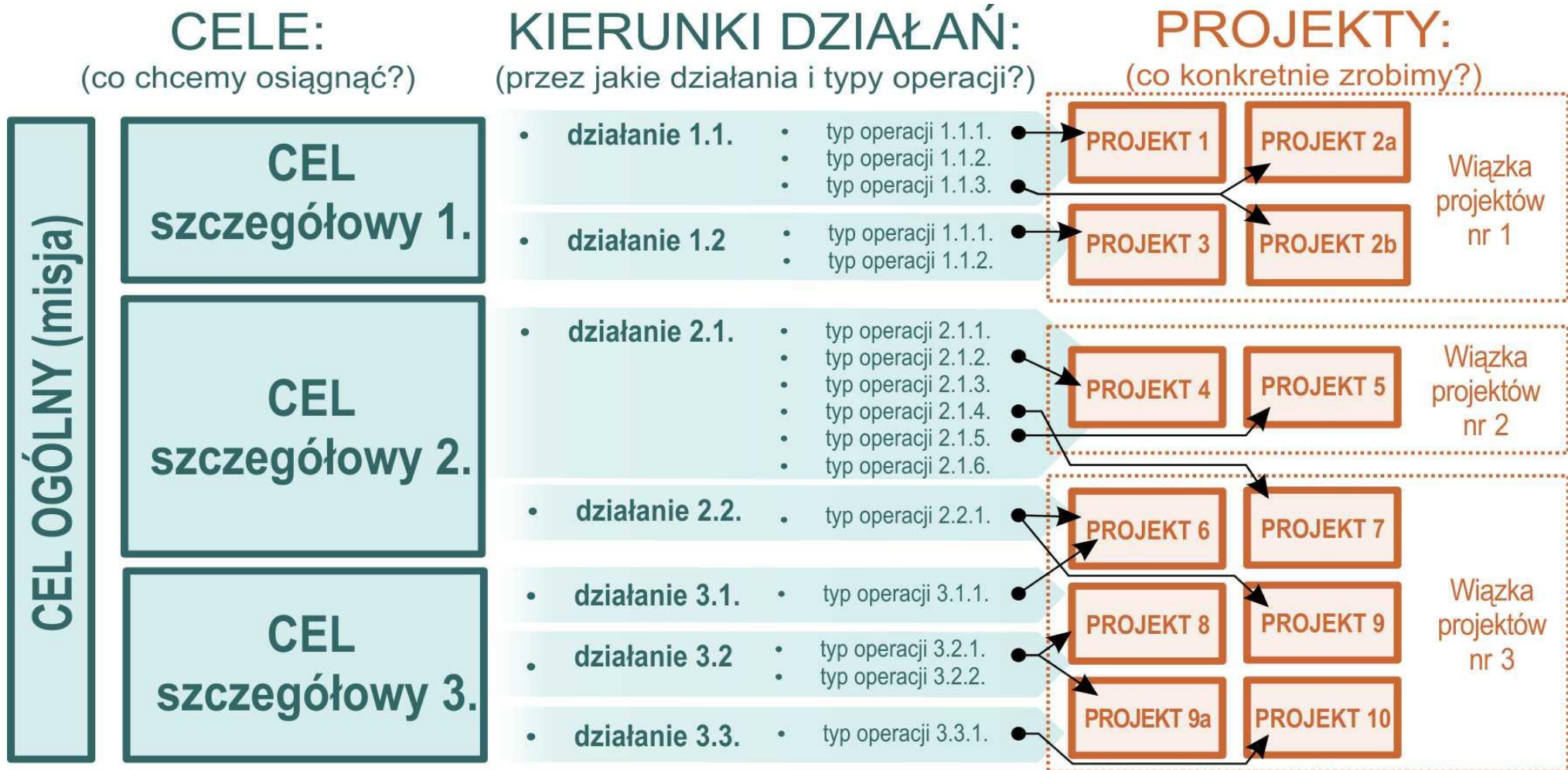
Dla zapewnienia **podejścia zintegrowanego** proponujemy, aby każdy projekt miał jednocześnie **wszystkie cztery poniższe cechy**:

- był jednoznacznie nastawiony na realizację któregoś z celów strategicznych;
- miał wpływ na rozwój więcej niż jednej gminy partnerstwa;
- był realizowany w ramach wiązki powiązanych ze sobą projektów;
- był przygotowany wspólnie przez samorządy partnerstwa i został wcześniej zaakceptowany przez większość partnerów.

Projekt może być przewidziany do realizowania na wiele sposobów:

- przez pojedynczą gminę,
- w partnerstwie międzygminnym,
- w partnerstwie międzysektorowym (integrującym kilka rodzajów interesariuszy: władze publiczne, podmioty prywatne, organizacje pozarządowe itp).

Powiązania pomiędzy projektami

Podejście zintegrowane

Aby spełnić prośbę Urzędu Marszałkowskiego Partnerstwo musi jeszcze podjąć dwie kluczowe decyzje i odpowiedzieć na pytania:

- ***Jaki rodzaj strategii Partnerstwo powinno opracować (i dlaczego) i co będzie stanowiło podstawę dla podjęcia przez Partnerstwo działań zmierzających do opracowania strategii rozwoju obszaru?***
- ***Jaka będzie optymalna forma współpracy partnerstwa (na etapie opracowania lub na etapie wdrażania strategii) i od czego forma ta będzie zależeć?***

Silne przywództwo w JSJ w dużym stopniu determinuje obowiązkowość udziału i rzetelnej pracy na rzecz wspólnych działań w Partnerstwie

„W budowaniu mocnego partnerstwa dużą rolę odgrywa zaangażowanie wójtów, burmistrzów, starostów”

„Zaangażowanie w cały proces powinno być tak samo mocne na początku realizacji działań oraz na ich ukończeniu”

„Partnerstwo powinno być przemyślane - tworzyć je powinny podmioty ściśle zainteresowane współpracą, delegujące do pracy w partnerstwie osoby kompetentne, nie obciążone nadto innymi obowiązkami”

„Przydatne są wskazówki dotyczące właściwego modelu budowania partnerstwa; zewnętrzna koordynacja działań; koordynacja działań przez osoby kompetentne i doświadczone w zakresie realizacji poszczególnych etapów procesu”

„Brak jednakowego zaangażowania (utożsamiania się z potrzebami partnerstwa jako całego obszaru) partnerów w pracy nad poszczególnymi etapami skutkuje nieporozumieniami na etapie osiągania efektów pracy”

„Zbyt duże partnerstwa są trudne do koordynacji”

Centrum Wsparcia Doradczego

Dziękuję za uwagę

www.cwd.info.pl

www.miasta.pl

@CentrumWsparciaDoradczego

@ZwiazekMiastPolskich

Fundusze Europejskie
Pomoc Techniczna

**Rzeczpospolita
Polska**

**Ministerstwo
Funduszy
i Polityki Regionalnej**

Unia Europejska
Fundusz Spójności

**FUNDACJA
FUNDUSZ
WSPÓŁPRACY**

**ZWIĄZEK
MIAST
POLSKICH**